

คำนิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๗

วันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ศาลปกครองสูงสุดส่งคำตัด裁ของผู้ฟ้องคดี (ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไวยวัฒน์) ขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาในจังหวัดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๖ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และ มาตรา ๕๐)

ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ทำและขายแป้งข้าวหมักตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ จนถึงปัจจุบัน การขอใบอนุญาตและการขอต่อใบอนุญาตกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องทำสัญญาไว้ต่อเจ้าพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีว่า จะต้องค้าแป้งข้าวหมักในสถานที่ที่ตั้งสำนักงานของผู้ฟ้องคดี ทั้งจะต้องซื้อแป้งข้าวหมักจากร้านหรือผู้ที่ทางการกำหนดไว้เท่านั้น และจะต้องลงบัญชีรับจ่ายแป้งข้าวหมักทุกครั้งที่มีการซื้อขายไป ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำธุรกิจค้าแป้งข้าวหมักได้โดยเสรีทั่วประเทศ เพราะติดระเบียบกรมสรรพาณิช ว่าด้วยการทำและขายแป้งข้าวหมัก พ.ศ. ๒๕๒๔ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ารัฐธรรมนูญบัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการประกอบอาชีพและการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น การประกอบธุรกิจผลิตและขายแป้งข้าวหมักเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลาง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดียกเลิกสัญญาที่กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องขายแป้งข้าวหมักในสถานที่ที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนด และให้เจ้าพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่เกี่ยวข้อง ออกใบอนุญาตให้แก่บุคคลใด ๆ ที่ยื่นคำขออนุญาตขายแป้งข้าวหมักโดยเสรีทั่วประเทศ ศาลปกครองกลางมีคำพิพากษาว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๔ บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ใดทำหรือขายเชื้อสุรา เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงาน สรรพาณิช มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า ในอนุญาตซึ่งออกตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๔ ให้ใช้ได้เฉพาะในสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต และผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องแสดงใบอนุญาตนั้นไว้ในที่เปิดเผยให้เด่นชัด ซึ่งระเบียบกรมสรรพาณิชว่าด้วยการทำและขายแป้งข้าวหมัก พ.ศ. ๒๕๒๔ กำหนดขึ้นเพื่อให้เจ้าพนักงานสรรพาณิชใช้เป็นแนวทางในการใช้ดุลพินิจพิจารณาคำขออนุญาตทำหรือขายแป้งข้าวหมัก (เชื้อสุรา) ตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ ระเบียบฉบับนี้จึงขอบคุณด้วยกฎหมาย กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีฉบับนี้

กำหนดให้ทำและขายແປ່ງຂ້າວໜັກໄດ້ເລີພະໃນສານທີ່ໄດ້ຮັບອະນຸມາດ ບັດຫຼືອແຍ້ງຕ່ວ້ຮູ້ຮຽນນຸ້າ ນັ້ນເຫັນວ່າເສີ່ງພາກໃນການປະກອບກິຈການຫຼືປະກອບອາຊີ່ພໂດຍເສີ່ງຕາມມາດຮາ ៥០ ຂອງຮູ້ຮຽນນຸ້າມີໄດ້ມີລັກຄະນະບຣິບຣົນ໌ ພາກແຕ່ຮູ້ສາມາດອອກກູ້ໝາຍຈຳກັດເສີ່ງພາກດັກລ່າວໄດ້ ເມື່ອພະຣາຊບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍສູຮາພ.ສ. ២៥៥៣ ມີວັດຖຸປະສົງຄວນຄຸມແລະຕຽບສອນການທຳແລະຂາຍແປ່ງຂ້າວໜັກ ເພື່ອປັບປຸງກັນມີໃຫ້ນໍແປ່ງຂ້າວໜັກໄປໃຫ້ໃນການທຳສູຮາເລື່ອນການຈຳກັດສີທີ່ແລະເສີ່ງພາກດັກລ່າວ ຈຶ່ງເປັນໄປເພື່ອການຈັດຮະບັບການປະກອບອາຊີ່ພແລະການຄຸ້ມຄອງຜູ້ຕໍສູຮາ ອັນເປັນວັດຖຸປະສົງທີ່ສອດຄລົ້ອງກັບທັບບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍທອງຮູ້ຮຽນນຸ້າ ໂດຍບ້ອ ៥ ຂອງຮະບັບການສຽບສາມືຕເປັນໄປເພື່ອໃຫ້ມີການປົງຕິຕາມພະຣາຊບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍສູຮາ ພ.ສ. ២៥៥៣ ຈຶ່ງໄມ່ບັດຕ່ວ້າຮູ້ຮຽນນຸ້າ ກຣີນທີ່ຜູ້ຟ້ອງຄົດວ່າ ແປ່ງຂ້າວໜັກເປັນກຸນົມປ້ານຸ້າທົ່ວລີ່ນ ແນ້ມີແປ່ງຂ້າວໜັກຈະຄືວ່າເປັນກຸນົມປ້ານຸ້າທົ່ວລີ່ນ ແຕ່ໂດຍທີ່ພະຣາຊບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍສູຮາ ພ.ສ. ២៥៥៣ ບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍໃຫ້ການທຳແລະຂາຍແປ່ງໜັກຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບໃນອະນຸມາດຈາກເຈົ້າພັກງານສຽບສາມືຕກ່ອນ ຈຶ່ງເປັນກຣີນທີ່ມີກູ້ໝາຍບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍໃນເຮືອນນີ້ໄວ້ ຜູ້ຟ້ອງຄົດຕ້ອງປົງຕິຕາມກູ້ໝາຍດັກລ່າວ ຈຶ່ງມີຄຳພິພາກຍາກົດຝຶກົດຂອງຜູ້ຟ້ອງຄົດ

ຜູ້ຟ້ອງຄົດອຸທະຮຣົນ໌ຄຳພິພາກຍາຂອງສາລັບປົກກອງກລາງຕ່ອສາລັບປົກກອງສູງສຸດ ໄນເຫັນດ້ວຍກັນຄຳພິພາກຍາຂອງສາລັບປົກກອງກລາງ ໂດຍເຫັນວ່າ ບທບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍມາດຮາ ៥៦ ຂອງຮູ້ຮຽນນຸ້າ ຈຶ່ງບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍວ່າບຸກຄລ້ົ່ງຮ່ວມກັນເປັນຫຼຸມໜ້າທົ່ວລີ່ນດັ່ງເດີນຍ່ອມມີສີທີ່ອນຮັກຍໍ່ຫຼືພື້ນຝ່າງເຮືອຕປະເພີ່ນ ກຸນົມປ້ານຸ້າທົ່ວລີ່ນຕືລປະຫຼືວັດນັຮຣມອັນດີຂອງທົ່ວລີ່ນແລະຂອງໝາດ ແລະມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຈັດການ ການນຳຮູ່ຮັກຍາແລະການໃຫ້ປະໂຍ້ນຈາກທັກພາກຮຽນຈາຕີແລະສິ່ງແວດລ້ອມອ່າງສົມດຸລແລະຍັ້ງຢືນ ທັນນີ້ ຕາມທີ່ກູ້ໝາຍບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍ ນັ້ນ ຄໍາວ່າ ທັນນີ້ຕາມທີ່ກູ້ໝາຍບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍມີຄວາມໝາຍວ່າ ໃນການບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍກູ້ໝາຍຈະຕ້ອງບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍໃຫ້ສອດຄລົ້ອງກັບທັບບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍທອງຮູ້ຮຽນນຸ້າ ໂດຍທາກນທັບບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍຂອງກູ້ໝາຍໄດ້ຕາມ ບັດຫຼືອແຍ້ງຕ່ວ້ຮູ້ຮຽນນຸ້າ ນທບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍຂອງກູ້ໝາຍນັ້ນ ຍ່ອມມີອາຈໃຫ້ນັ້ນໄດ້ ທັນນີ້ໄມ່ວ່ານທບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍຂອງກູ້ໝາຍດັກລ່າວຈະໄດ້ຕ່າງໆນັ້ນກ່ອນຫຼືອໜັງກູ້ໝາຍນັ້ນ ດັ່ງນັ້ນ ການທີ່ມາດຮາ ៥៥ ແກ່ພະຣາຊບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍສູຮາພ.ສ. ២៥៥៣ ບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍທ້າມນີ້ໃຫ້ຜູ້ໃຫ້ກົດໃຫ້ກົດທີ່ສູຮາ ຈຶ່ງເປັນທັບບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍທີ່ໄມ່ສອດຄລົ້ອງແລະບັດແຍ້ງຕ່ອມາດຮາ ៥៦ ຂອງຮູ້ຮຽນນຸ້າ

ສາລັບປົກກອງສູງສຸດພິຈາລະນາເຫັນວ່າ ໃນກິຈການພິພາກຍາດີ່ນີ້ຈະຕ້ອງໃຫ້ທັບບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍມາດຮາ ៥៥ ແລະມາດຮາ ៥៦ ແກ່ພະຣາຊບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍສູຮາພ.ສ. ២៥៥៣ ມານັ້ນກັນ ເມື່ອຜູ້ຟ້ອງຄົດອຸທະຮຣົນ໌ໄດ້ແຍ້ງວ່າ ນທບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍດັ່ງກັນລ່າວບັດຫຼືອແຍ້ງຕ່ວ້ຮູ້ຮຽນນຸ້າ ມາດຮາ ៥៦ ແລະມາດຮາ ៥៥ ແລະຍັ້ງໄມ່ມີຄຳວິຈິຈີຍຂອງສາລັບຮູ້ຮຽນນຸ້າໃນສ່ວນທີ່ເກີ່ວກັບທັບບ້ານຸ້າຜູ້ຕໍນີ້ ຈຶ່ງສ່ວນໃຫ້ແຍ້ງຂອງຜູ້ຟ້ອງຄົດມີມາຍັງສາລັບຮູ້ຮຽນນຸ້າ ເພື່ອວິຈິຈີຍ ແລະໃຫ້ກິຈການພິພາກຍາດີ່ນີ້ໄວ້ຂ້າວຽວຕາມຮູ້ຮຽນນຸ້າ ມາດຮາ ៥៥៥

ศาลรัฐธรรมนูญได้ให้ผู้แทนกรมสรรพสามิตมาให้ข้อมูลประกอบการพิจารณาตามคำร้องเรื่องดังกล่าวแล้ว

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๘๐ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ บัญญัติว่า

“มาตรา ๔๖ บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดังเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูเจริญประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ”

“มาตรา ๕๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแบ่งขันโดยเสือป่าเป็นธรรม

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เนื่องจากความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศไทยคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณูปโภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศิลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดความไม่เป็นธรรมในการแบ่งขัน”

พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๕ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๖ บัญญัติว่า

“มาตรา ๕ ห้ามมิให้ผู้ใดทำสุรา หรือมีกារชนะหรือเครื่องกลั่นสำหรับทำสุราไว้ในครอบครอง เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดี

การออกใบอนุญาตให้ทำสุราสำหรับใช้ในบ้านเรือน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

“มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้ผู้ใดใช้สุราทำของสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อการค้า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต

บทบัญญัติในมาตราหนึ่งให้ใช้บังคับแก่การใช้สุราในการปรุงยาตามใบสั่งของแพทย์”

“มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดขายสุราหรือนำสุราออกแสดงเพื่อขาย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต”

“มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ใดทำหรือขายเชื้อสุรา เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต”

“มาตรา ๒๖ ใบอนุญาตซึ่งออกตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๗ และมาตรา ๒๔ ให้ใช้ได้เฉพาะในสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต และผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องแสดงใบอนุญาตนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย

การเปลี่ยนแปลงสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตก็ดี การโอนใบอนุญาตเข่นว่าก็ดี จะทำได้ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

ข้อพิจารณาและการวินิจฉัย

ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยคือ พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐ หรือไม่ ผู้ที่กำลังวินิจฉัยขอพิจารณาตามลำดับมาตราของรัฐธรรมนูญที่อ้างถึงดังนี้

๑. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ เป็นเรื่องสิทธิของบุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดังเดิมห่างหันส่วนจำกัด ไวยัณน์ เป็นนิติบุคคลเอกชน ซึ่งไม่เข้าลักษณะที่จะอ้างตัวเองเป็นชุมชนท้องถิ่นดังเดิมและมิได้แสดงหรือสามารถแสดงได้ว่า เป็นผู้เรียกร้องสิทธิแทนชุมชนท้องถิ่นดังเดิมแห่งใดแห่งหนึ่ง จึงไม่มีประเด็นที่จะพิจารณาการละเมิดสิทธิของชุมชนท้องถิ่นดังเดิมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ เงื่อนไขและองค์ประกอบอื่นในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ ก็ดี ในพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๖ ก็ดี ไม่จำต้องพิจารณา

๒. ส่วนที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ เป็นเรื่องเสรีภาพในการประกอบอาชีพและการแบ่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ซึ่งรัฐธรรมนูญบัญญัติว่า จะจำกัดมิได้ เว้นแต่โดยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เนพะเพื่อประโยชน์ในการต่างๆ ที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง คือ การรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณูปโภค การรักษาความสงบเรียบร้อย หรือศิลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สิ่งสิ่งที่ทำลายสุรา สุรา และสิ่งที่ทำจากสุรา อันมีลักษณะเป็นกฎหมายจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพและการแบ่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม จึงมีประเด็นพิจารณาว่า มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๖ ดังกล่าวเป็นกฎหมายเพื่อประโยชน์ในการต่างๆ ดังที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง บัญญัติให้กระทำได้ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ใดทำหรือขายเชื้อสุรา เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต มาตรา ๔ ให้ความหมายคำว่า เชื้อสุราว่า หมายความว่า แป้งเชื้อสุรา แป้งข้าวหมก หรือเชื้อใดๆ ซึ่งเมื่อหมักกับวัตถุหรือของเหลว อื่นแล้ว สามารถทำให้เกิดแอลกอฮอล์ที่ใช้ทำสุราได้ เห็นได้ว่า เชื้อสุราเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุดินในการทำสุรา ซึ่งสุราเป็นเครื่องอุปโภคบริโภคชนิดหนึ่งที่การบริโภคอาจเป็นอันตรายได้ เช่นเดียวกับยาอาหารและเครื่องดื่มอื่น ทั้งนี้แล้วแต่คุณภาพของผลิตภัณฑ์และพฤติกรรมในการบริโภค ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการควบคุมดูแลตรวจสอบการทำและการขายสุรารวมทั้งเชื้อสุราด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานที่ผลิต จะต้องเป็นโรงงานหรือสถานที่เหมาะสม มีเครื่องอุปกรณ์และกระบวนการผลิตที่ถูกสุขลักษณะและไม่ก่อให้เกิดมลภาวะหรือความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น ดังนั้น ประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยจริงๆ จึงเหลือเพียงข้อกฎหมายเท่านั้นว่า การจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพทำและขายเชื้อสุรา ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๔ โดยบัญญัติว่ามิให้กระทำ “เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิต” ถือได้หรือไม่ว่าเป็นไป “เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศไทย การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณูปโภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สังคมภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน” ผู้ทำคำวินิจฉัยเห็นว่าเงื่อนไขให้ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตเพียงเท่านี้ ไม่สามารถบ่งชี้ว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ข้อใดในบรรดาเหตุต่างๆ ที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง กำหนดไว้ และไม่เป็นกลไกในการที่จะให้เกิดประโยชน์ดังกล่าว ยิ่งไปกว่านั้นการบังคับให้ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสรรพสามิตโดยไม่มีเงื่อนไขในการที่จะได้รับใบอนุญาตยังเป็นหนทางแห่งการผูกขาดของผู้ประกอบการรายที่ได้รับอนุญาตอีกด้วย พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๔ จึงเป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ กำหนดไว้ว่าจะกระทำมิได้ คำว่าแข่งขันของกรมสรรพสามิตที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ไม่สามารถแสดงเหตุผลสนับสนุนการจำกัดเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ วรรคสอง เปิดช่องไว้แต่อย่างใด

สำหรับพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๒๖ นั้น บัญญัติว่าใบอนุญาตซึ่งออกตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๒๔ ให้ใช้ได้เฉพาะในสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต และผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องแสดงใบอนุญาตนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ชัด การเปลี่ยนแปลงสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาตก็ได้ การโอนใบอนุญาตเช่นว่านี้ก็ได้ จะทำได้ต่อเมื่อได้ปฏิบัติตามเงื่อนไข

และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง พิจารณาแล้วเห็นว่า ด้วยเหตุแห่งความจำเป็นดังกล่าว ในการพิจารณาวินิจฉัยมาตรา ๒๔ ข้างต้นเกี่ยวกับการควบคุมการทำและการขายสุราและเชื้อสุรา สถานที่ผลิตหรือขายสุราหรือเชื้อสุราว่าจำเป็นต้องมีมาตรการเพื่อการควบคุมดูแลตรวจสอบของเจ้าพนักงานอีกทั้งบทบัญญัติมาตรา ๒๖ มิได้มีข้อจำกัดว่า ผู้ประกอบการจะเปิดสถานประกอบการหลายแห่งหรือมีสาขาไม่ได้ ดังนั้น จึงเห็นว่าพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๒๖ โดยตัวของมันเองมิได้จำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพและการแปร่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมแต่อย่างใด

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๒๔ ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ โดยไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ ส่วนพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. ๒๔๕๓ มาตรา ๒๖ ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๕๐

นายมนิตร วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ